

OPAS AUTISMIKIRJON LAPSEN LASKIMOVERINÄYTTEENOTON VALMISTELUN TUEKSI

TOIMINNALLINEN OPINNÄYTETYÖ

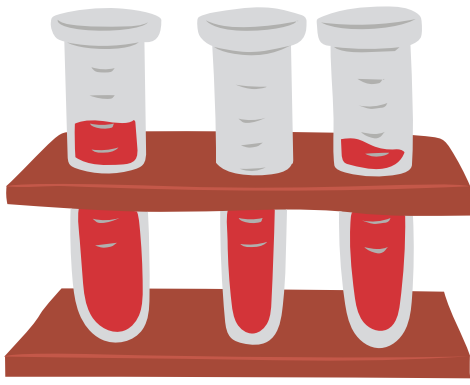
TEKIJÄT: HANNE-MARIA KETTULA-PIHLAJA &
SIRU KULJU

SAIRAANHOITAJA (AMK)
KEVÄT 2022

SeAMK

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

SAATESANAT

SINULLA ON NYT KÄSISSÄSI OPAS, MIKÄ KERTOO KUINKA VALMISTELLA 7-12-VUOTIAS AUTISMIKIRJON LAPSI LASKIMOVERINÄYTTEENOTTOON.

OPPAASTA LÖYTYY SELKEÄT KIRJALLISET OHJEET JA LISÄKSI LAADITTIIN MYÖS KOMMUNIKOINTITAVU LU KUVITTAMAAN NÄYTTEENOTTOA.

OPPAAN TARKOITUS ON VALMISTELLA AUTISMIKIRJON DIAGNOOSIN SAANUT LAPSI LASKIMOVERINÄYTTEENOTTOON, JA LIEVITTÄÄ TAI JOPA POISTAA AHDISTUSTA JA PELKOTILOJA NÄYTTEENOTTOA KOHTAAN.

OPAS ON SUUNNITELTU ENSISIJAISESTI ARVOISES OY:N ASIAKKAILLE JA HEIDÄN PERHEILLEEN, MUTTA MYÖS HOITOHENKILÖKUNNALLE SEKÄ KENELLE TAHANSA, JOKA TARVITSEE OHJEISTUSTA VERINÄYTTEENOTTOTILANTEeseen VALMISTAUTUMISESSA.

Thank you!

KIITOKSET!

IHANAA NÄHDÄ TÄMÄ OPAS VIHDOIN VALMIINA. OPAS ON TEHTY INNOKKAALLA ASENTEELLA KIINNITTÄEN HUOMIO ERITYISRYHMIEN LASKIMOVERINÄYTTEENOTTOON. KIITOKSET AIHEIDEASTA OPINNÄYTETYÖN TOIMEKSIANTAJALLE ARVOISES OY:N ANNE OJAJÄRVELLE.

ENNAKOINTI ON TÄRKEÄÄ!

ON HYVÄ KERTOAA TARKALLEEN, MITÄ TULEE TAPAHTUMAAN.

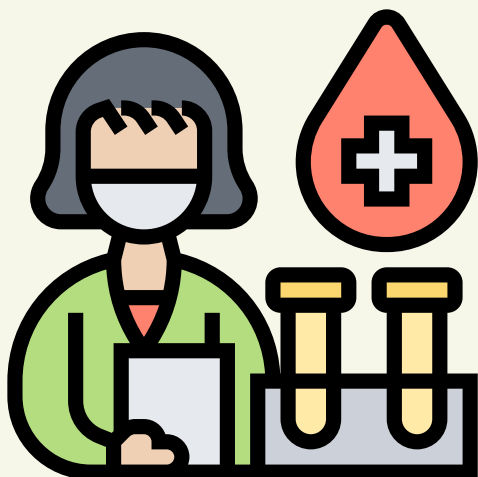

HUOMIOI AINA LAPSEN HENKILÖKOHTAINEN
TAPA KÄSITELLÄ TIETOA JA SOPEUTUA ERI
TILANTEISIIN.

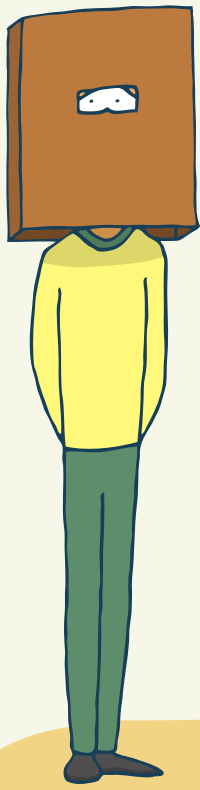
#AutismAwareness

It's OKAY
to be
Different

LAPSI TAI NUORI, JOKA ON HYVIN VALMISTELTU, PELKÄÄ USEIN
VÄHEMMÄN JA ON YHTEISTYÖKYKYISEMPI. VALMISTELU SAA
MYÖS LAPSEN KOKEMAAN VÄHEMMÄN STRESSIÄ JA KIPUA.

HYVÄN VALMISTELUN VAIKUTUKSET OVAT
MYÖNTEISIÄ LAPSEN, NUOREN JA HEIDÄN
PERHEIDENSÄ KOKEMUKSIIN JA MAHDOLLISIA
SEURAAVIA SAIRAALAKÄYNTIÄ HELPOTTAVIA.
VALMISTELU HELPOTTAA MYÖS
HOITOTOIMENPITEIDEN JA TUTKIMUSTEN
SUORITTAMISTA.

Think Different

**"HEI, OLEN EMIL JA OLEN AUTISTI, SANOTHAN MINULLE ENSIMMÄISENÄ: HEI EMIL RAUHALLISELLA, TASAISELLA JA HILJAISELLA äänellä. PYSYTTELE SIELLÄ KAUEMPANA, KUNNES SAATTAJANI SANOO, ETTÄ VOIT LÄHESTYÄ. PUHU MINULLE, VAIKKA SAATTAJANI KERTOO ASIANI JA VASTAILEE PUOLESTANI. OTATHAN HUOMIOON SEN, ETTÄ PELKÄÄN KOVASTI".
(AUTISMILIITTO, [VIITATTU 19.5.2021].)**

**LAKI POTILAAN ASEMASTA JA OIKEUKSISTA (L 17.8.1992/785)
MÄÄRITTELEE, ETTÄ TERVEYDENHUOLLON AMMATTIHENKILÖN ON ANNETTAVA SELVITYS SITEN, ETTÄ POTILAS RIITTÄVÄSTI YMMÄRTÄÄ SEN SISÄLLÖN. MIKÄLI TERVEYDENHUOLLON AMMATTIHENKILÖ EI OSAA POTILAAN KÄYTTÄMÄÄ KIELTÄ TAIKKA POTILAS EI AISTI- TAI PUHEVIAN VUOKSI VOI TULLA YMMÄRRETYKSI, ON MAHDOLLISUUKSIEN MUKAAN HUOLEHDITTAVA TULKITSEMISESTA (L 17.8.1992/785).**

NÄYTTEENOTTOTILANNE

KÄY ETUKÄTEEN LÄPI VAIHE VAIHEELTA!

**KIRJALLISTEN OHJEIDEN TAI KUVIEN AVULLA:
MITÄ TAPAHTUU ENSIN, MITÄ TAPAHTUU SEN
JÄLKEEN, MIHIN TOIMINTA JOHTAA JA KUINKA
KAUAN VAIHE KESTÄÄ.**

**VERINÄYTTEENOTTOA VOI HARJOITELLA ETUKÄTEEN
KATSELEMALLA KUVIA NÄYTTEENOTTOVÄLINEISTÄ JA
NÄYTTEENOTTOTILASTA SEKÄ MIELIKUVAHARJOITTEIN, MILTÄ
AISTIMUS TUNTUU IHOLLA.**

**RAUHALLISUUS JA SELKEYS, SEKÄ NÄYTTEENOTTAJAN
YSTÄVÄLLISYYS JA MÄÄRÄTIETOISUUS OVAT TÄRKEITÄ.**

**KERTOMALLA LAPSELLE TOIMENPITEESTÄ VOIDAAN
VÄHENTÄÄ HÄNEN STRESSIÄÄN.
ON HYVÄ KERTOAA MITÄ TAPAHTUU JA MIKSI.
LAPSI VOIDAAN OTTAA ITSE MUKAAN ONNISTUMISEEN
KERTOMALLA, MITEN VOI AUTTAA.**

NÄYTTEENOTTOTILANNE

LASTEN SELVIYTYMISKEINOJEN HUOMIOIMINEN SEKÄ NIISSÄ TUKEMINEN KUULUVAT MYÖS VALMISTELUUN. LASTEN SELVIYTYMISKEINOJA ON HÄNEN TAPANSA JA TOIMINNOT, JOITA HÄN KÄYTTÄÄ ITSELLEEN VIERAISIIIN JA OUTOIHIN TILANTEISIIN VALMISTAUTUMISESSA. PARHAITEN LAPSET TUNTEVAT OMAT VANHEMMAT, JOTKA OSAAVAT KERTOA ERI HOITO- JA TUTKIMUSTILANTEISSA TULLEET LAPSEN KOKEMUKSET JA REAKTIOT.

LAPSELLE VOI ENNEN PISTÄMISTÄ KERTOA, ETTÄ KOHTA SAATTAA NIPISTÄÄ, MUTTA SE KESTÄÄ VAIN HYVIN PIENEN HETKEN. JOS KERROTAAN LAPSELLE, ETTÄ NEULALLA PISTÄMINEN SATU, PETETÄÄN LAPSEN LUOTTAMUS JA VAIKEUTETAAN VASTAAVIA TILANTEITA TULEVAISUUDESSA.

YOU CAN
DO IT!

NÄYTTEENOTTOTILANNE

SAATTAJA ON HYVÄ OLLA MUKANA LAPSEN TULLESSA LABORATORIOON NÄYTTEENOTTOON. TUTTU JA TURVALLINEN SAATTAJA LUO TURVALLISUUDEN TUNNETTA LAPSELLE UUDESSA JA JÄNNITTÄVÄSSÄ TILANTEESSA. SAATAJAN APU ON TARPEEN USEIN MYÖS ESIMERKIKSI LAPSEN KÄDEN PITÄMISESSÄ PAIKOILLAAN JA HUOMION SUUNTAAMISESSA MUUHUN KUIN PISTOKSEEN.

JOS VANHEMMAT/HUOLTAJAT KYKENEVÄT TUKEMAAN LASTA, HE VOIVAT OLLA MUKANA TOIMENPITEESSÄ. TÄRKEÄÄ ON MYÖS OSATA PITÄÄ KIINNI OIKEIN LAPSESTA, LAPSI VOI OLLA VANHEMMAN TAI HUOLTAJAN SYLISSÄ.

KIIREETÖN, MELUTON JA RAUHALLINEN ILMAPIIRI ON TÄRKEÄ. TOIMENPIDETTÄ EI KANNATA PITKITTÄÄ TURHILLA PUHEILLA, JOS LAPSI EI OLE YHTEISTYÖHALUINEN, VAAN TEHDÄ SE NOPEASTI.

THANK
YOU

LAPSEN KIITTÄMINEN ON TÄRKEÄÄ
AINA TOIMENPITEEN JÄLKEEN.

KIVUNLIEVITYS

LEIKIN AVULLA AHDISTUS, JÄNNITYS, KIPU, PELKO JA IKÄVÄ HELPOTTUVAT. LEIKKI AUTTAA MYÖS TUTKIMUKSIIN JA TOIMENPITEISIIN VALMISTAUTUMISESSA JA TUKEE LAPSEN LUOTTAMUSTA HOITOHENKILÖKUNTAAN.

MUSIIKIN RAUHOITTAVASTA VAIKUTUKSESTA ON RUNSAASTI TUTKIMUSNÄYTTÖÄ. NÄYTTEENOTTOTILANTEESSA TAUSTAMUSIIKIKSI SOPII PARHAITEN KLASSINEN MUSIIKKI, JOSSA TEMPO VASTAA LUONTAISTA LEPOSYKETTÄ.

POSITIIVISIA VIRIKKEITÄ KANNATTAÄ HYÖDYNTÄÄ TOIMENPITEESSÄ. HUOMION POISSUUNTAAMISTA KIVUSTA VOIDAAN KÄYTTÄÄ KIVUN HALLINTAAN, ESIMERKIKSI KIINNITTÄMÄLLÄ HUOMIO MUSIIKIN KUUNTELEMISEEN TAI MUUHUN MUKAVAAN PUUHAAN.

KIVUNHALLINNAN KANNALTA HYVIÄ VIRIKKEITÄ OVAT SELLAISET, JOIDEN PARIIN ON HELPPU UPPOUTUA, JA JOTKA TODELLA VIEVÄT HUOMIOTA MUUALLE. MYÖS ERILAISTEN RENTOUTUSHARJOITUSTEN AVULLA VOIDAAN LIEVITTÄÄ KIPUJA JA KEHON JÄNNITTYNEISYYTTÄ. MIELI ON HELPOMPI RAUHOITTAÄ, KUN LIHAKSETKIN OVAT RENTOINA.

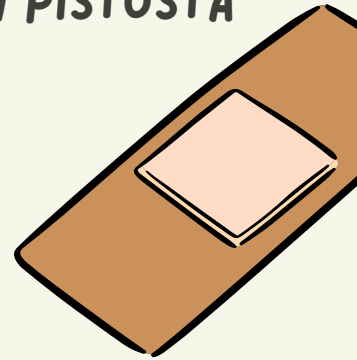

KIVUNLIEVITYS

LASTEN KIPUA VOIDAAN MINIMOIDA KÄYTTÄMÄLLÄ ETUKÄTEEN ANNOSTELTAVAA PUUDUTUSVOIDETTA TAI -LAASTARIA. VAIKEIMMISSA TAPAUKSISSA VOIDAAN KÄYTTÄÄ TARVITTAESSA MUITA LÄÄKKEELLISIÄ MENETELMIÄ.

IHON PAIKALLISPUUDUTUKSEEN TARKOITETTUA EMLA-PUUDUTEVOIDETTA VOIDAAN KÄYTTÄÄ LIEVITTÄMÄÄN KIPUA ENNEN NEULAN PISTOA. VOITEEN KÄYTTÖMÄÄRÄÄN ON OMAT OHJEET ERI IKÄISILLE LAPSIILLE. VOIDETTA ASETETAAN IHOLLE TUNNIN AJAKSI ENNEN TOIMENPIDETTÄ. IHON PAIKALLISPUUDUTUKSEEN KÄYTETTÄVÄ EMLA-LAASTARI ON TARKOITETTU ESIMERKIKSI ENNEN PISTOSTA KÄYTETTÄVÄKSI.

NÄYTTEENOTTOALUEELLA
VOI KOKEILLA MYÖS
JÄÄPALAA, SILLÄ SEN
VIILENTÄVÄ VAIKUTUS
SAATTAA LIEVITTÄÄ
KIPUA.

LAPSI ON TAVALLISESTI
MOTIVOITUNEEMPI, KUN HÄN
TIETÄÄ JOTAIN MUKAVAA
TAPAHTUVAN TOIMENPITEEN
JÄLKEEN.

AUTISMIKIRJON LAPSI
VOI OLLA ALI- JA
YLIHERKKYYSIÄ, JA
TÄTEN HE VOIVAT
KUORMITTUA
YMPÄRISTÖTEKIJÖISTÄ.
ESIMERKIKSI
ODOTUSTILASSA LASTA
VOIVAT HÄIRITÄ KIRKKAAT
VALOT, ÄÄNET TAI
MUIDEN TOIMINTA.

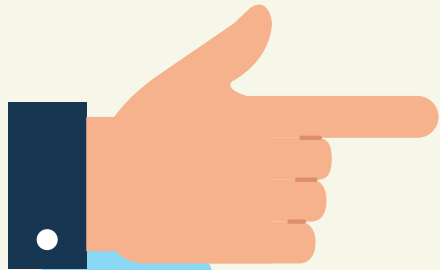

KOMMUNIKOINTITAULUN KÄYTTÖ

OSOITTAMINEN, JOKO SUORAAN KYSEISTÄ KOHDETTA NÄYTTÄEN TAI KUVIEN AVULLA, ON YKSI IHMISEN LUONNOLLISIMMISTA TAVOISTA KOMMUNIKOIDA. ERILAISIA KUVIA JA KUVISTA RAKENNETTUJA NÄYTTÖTAULUJA KÄYTETÄÄN USEIN ILMAISEMAAN VIESTEJÄ TEHOKKAASTI.

NÄYTTEENOTOSTA KERTO VAT KUVAT ON HYVÄ ESITELLÄ JO ETUKÄTEEN JA SELVITTÄÄ RAUHALLISESTI JA SELKEÄSTI JOKAINEN NÄYTTEENOTON VAIHE, JOLLOIN VOIDAAN VÄHENTÄÄ EPÄVARMUUDEN TUNNETTA. LAPSI VOI MYÖS ITSE ILMAISTA KUVIEN AVULLA TUNTEIT AAN.

KOMMUNIKOINTITAULUN KÄYTTÖ

KOMMUNIKOINTITAULU SOVELTUU KÄYTETTÄVÄKSI JUURI YKSITTÄISISSÄ TILANTEISSA, JOISSA ERITYISLAPSI TARVITSEE VIESTIMISEEN JOHONKIN TIETTYYN TILANTEeseen VALITTUA SANASTOA JA KUVIA. KOMMUNIKOINTITAULUN AVULLA LAPSI PYSTYY OSALLISTUMAAN MUUN MUASSA LEIKKIIN, LAULUUN TAI PELIIN. KUVATAULUN VOI KOOTA VALMIILLA KUVAPANKKIEN KUVILLA, VALOKUVILLA, BLISS-SYMBOLLEILLA TAI PIIRROSKUVILLA. TAVALLISESTI KUVIEN YHTEYTEEN SIJOITETAAN MYÖS KUVAA VASTAAVA SANA KIRJOITETTUNA.

ERILAISTEN TAPAHTUMIEN KOMMENTOINTIIN JA KERTOMISEEN, TUNTEIDEN ILMAISEMISEEN, TIETTYYN TOIMINTOON TAI ARJEN TILANTEeseen TEHTY KOMMUNIKOINTITAULU HELPOTTA A LASTA ETENEMÄÄN TILANTEISSA.

KOMMUNIKOINTITAVULUN KÄYTTÖ

KUVIEN JA KUVAKOMMUNIKAATIOMATERIAALIEN KÄYTÖSSÄ ON TÄRKEÄÄ, ETTÄ AIKUISEN MALLITTAAN LAPSELLE KUVIEN KÄYTTÄMISTÄ. AIKUISEN OSOITTAAN KUVAA SAMALLA, KUN KERTOO, MITÄ SEURAAVAKSI TAPAHTUU. VISUAALISUUS TUKEE PUHEEN YMMÄRTÄMISTÄ. KUVIIN VOI MYÖS PALATA MYÖHEMMIN, MIKÄ TUKEE LAPSEN MUISTIA. LAPSELTA EI KUITENKAAN VAADITA, ETTÄ HÄN KÄYTTÄÄ KUVIA TAI KOMMUNIKOINTIMATERIAALEJA ITSE; TÄRKEINTÄ ON, ETTÄ AIKUISEN ANTAA MALLIN.

ERITYISLAPSI TERVEYDENHUOLLOSSA

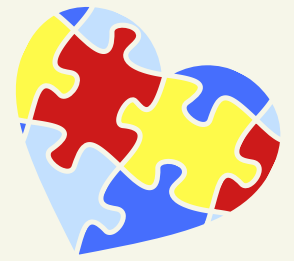
YHTEISKUNTAMME PALVELUINEEN ON RAKENTUNUT JA SUUNNITeltu ETUSIJASSA TOIMINTAKYKYISTEN AIKUISTEN HENKILÖIDEN NÄKÖKULMASTA, JA VAMMAISET LAPSET JÄÄVÄT HELPOSTI MARGINAALIIN, JOUTUVAT SYRJITYKSI, EIKÄ HEIDÄN ÄÄNENSÄ KUULU TAI OSALLISUUTENSA TOTEUDU YHTEISKUNNASSA (VAMMAISEN LAPSEN OIKEUDET, [VIITATTU 17.10.2021]).

YK:N YLEISSOPIMUKSEN (YLEISSOPIMUS VAMMAISTEN HENKILÖIDEN OIKEUKSISTA, 27/2016) MUKAAN VAMMAISILLA ON OIKEUS PARHAASEEN MAHDOLLISEEN TERVEYDEN TASOON ILMAN SYRJINTÄÄ VAMMAISUUDEN PERUSTEELLA. (FRIMAN YM. 2021, 67.)

VAMMAINEN LAPSI ON AINA ENSISIJAISESTI LAPSI, JOLLE KUULUVAT KAIKKI SAMAT OIKEUDET KUIN MUILLEKIN LAPSILLE. Hän ON KUITENKIN SEKÄ VAMMANSA ETTÄ IKÄNSÄ PUOLESTA ERITYISEN HAAVOITTUVASSA ASEMASSA, JOLLOIN HÄNEN OIKEUKSIENSA TOTEUTUMINEN VAATII ERITYISTÄ HUOMIOTA. (VAMMAISEN LAPSEN OIKEUDET, [VIITATTU 17.10.2021].)

ERITYISLAPSI TERVEYDENHUOLLOSSA

TERVEYDENHUOLLON PALVELUT TULEE OLLA SAATAVILLA KAIKILLE IHMISRYHMILLE YHDENVERTAISESTI. ASIAKKAAN TOIMINTARAJOITE SEKÄ SIIHEN LIITTYVÄT YKSILÖLLISEN TUEN TARPEET ON OTETTAVA HUOMIOON PALVELUTILANTEESSA TERVEYDENHUOLLOSSA. MAHDOLLISUUKSIEN MUKAAN ON MYÖS PYRITTÄVÄ KOHTUULLISIIN MUKAUTUKSIIN KOSKIEN TERVEYDENHUOLTOA.
(FRIMAN YM. 2021, 67.)

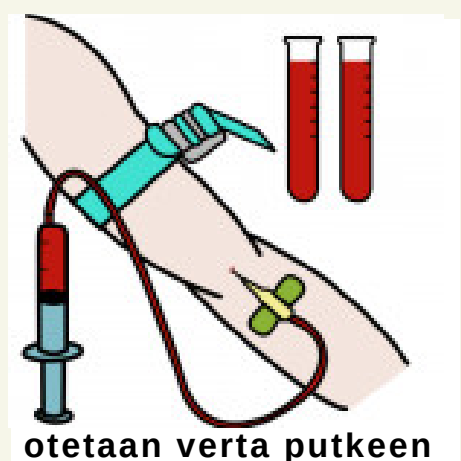
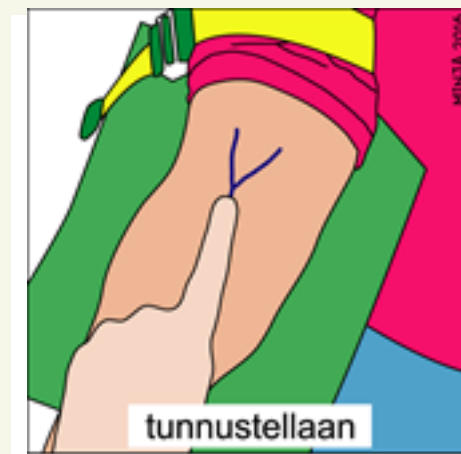
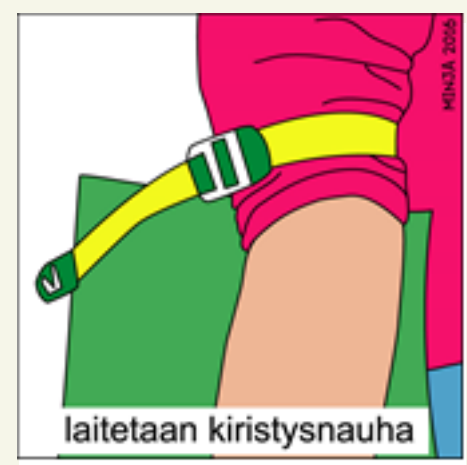
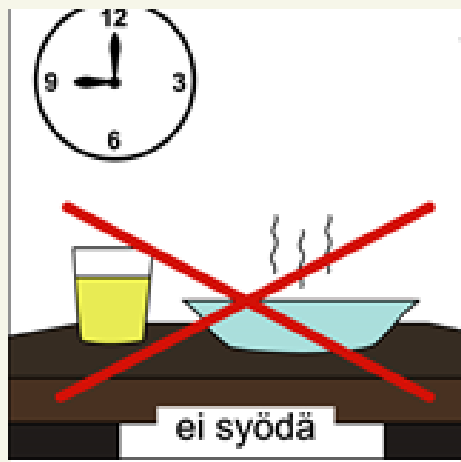

TÄMÄN OPPAAN LOPPUUN ON LIITETTY KOMMUNIKOINTITÄULU, JOTA VOIT HALUTESSASI KÄYTTÄÄ LAPSEN KANSSA VALMISTAUTUESSA LASKIMOVERINÄYTTEENOTTOON.

KOMMUNIKOINTITÄULUSSA ON LASKIMOVERINÄYTTEENOTON KULKU KERROTTUNA KUVIN JA TOISELLA SIVULLA KEINOJA, MITKÄ TUKEVAT LASTA NÄYTTEENOTTOTILANTEESSA SEKÄ NÄYTTEENOTTOVÄLINEITÄ JA TUNNETILOJA.

LASKIMOVERINÄYTTEEN OTON KULKU

musiikki

aikuinen tukena

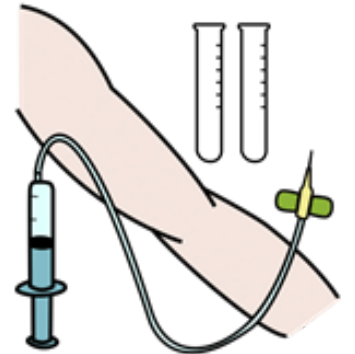
lelut

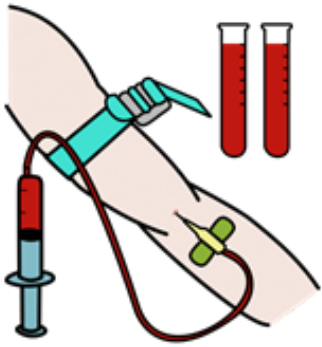
sairas

hoitaja

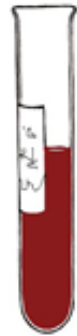
siipineula

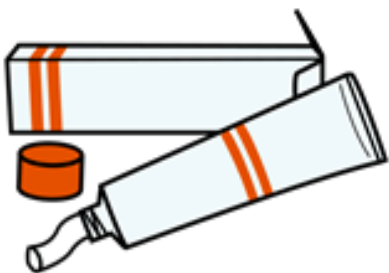
näyte siipineulalla

näytteenotto

veriputki

puudutusvoide

itkeä/surullinen

hymyillä/iloinen

LÄHTEET

AIVOLIITTO. 2021. KUVAT ARJEN TUKENA. [VERKKOSIVU]. TURKU: ERITYISOSAAMISKESKUS SUVITUULI. [VIITATTU 19.5.2021]. SAATAVANA: [HTTPS://WWW.AIVOLIITTO.FI/KOMMUNIKAATIOKESKUS/KEHITYKSELLINENKIELIHAIRIO/VINKKEJÄ-ARKEEN/KUVAT/](https://www.aivoliitto.fi/kommunikaatiokeskus/kehityksellinenkielihairio/vinkkejä-arkeen/kuvat/)

FRIMAN, T., KUPARINEN, M., LEHTO, L. & LIIKANEN, E. 2021. LABORATORIOTUTKIMUSTEN NÄYTTEENOTTO. KEURUU: OTAVAN KIRJAPAINO OY.

HUUHTANEN, K. 2011. PUHETTA TUKEVAT JA KORVAAVAT KOMMUNIKOINTIMENETELMÄT SUOMESSA. HELSINKI: KEHITYSVAMMALIITTO RY.

KATAJA, M. 2012. LASTEN KIVUNHOITO. [VERKKOJULKAISU]. [VIITATTU 16.10.2021]. SAATAVANA: [HTTPS://WWW.TERVE.FI/ARTIKKELIT/LASTEN-KIVUNHOITO](https://www.terve.fi/artikkelit/lasten-kivunhoito)

KUVAT: PAPUNETIN KUVAPANKKI, PAPUNET.FI, ELINA VANNINEN, MINJA KOSKELA, SERGIO PALAO/ARASAAC, PAXTONCRAFTS CHARITABLE TRUST. ALKUPERÄISIÄ KUVIA MUOKATTU. SAATAVANA: [HTTPS://KUVAPANKKI.PAPUNET.NET/](https://kuvapankki.papunet.net/)

L 17.8.1992/785. LAKI POTILAAN ASEMASTA JA OIKEUKSISTA.

MAULA, N. & ÄIJÖ, S. 2020. AUTISMIKIRJON HENKILÖN KOHTAAMINEN TERVEYDENHUOLLOSSA. [VERKKOJULKAISU.] [VIITATTU 20.9.2021.] AUTISMILIITTO. SAATAVANA: [HTTPS://WWW.AUTISMILIITTO.FI/FILES/3435/AUTISMIKIRJON_KOHTAAMINEN_HOITOTYOSSA_WEB.PDF](https://www.autismiliitto.fi/files/3435/AUTISMIKIRJON_KOHTAAMINEN_HOITOTYOSSA_WEB.PDF)

MUSTAJOKI, M., ALILA, A., MATILAINEN, E., PELLIKKA, M. & RASIMUS, M. 2018. SAIRAAHOITAJAN KÄSIKIRJA. KUSTANNUS OY DUODECIM.

PAPUNET. 2020. KOMMUNIKOINTITÄULU. [VERKKOSIVU]. [VIITATTU 19.5.2021]. SAATAVANA: [HTTPS://PAPUNET.NET/TIETOA/KOMMUNIKOINTITÄULU](https://papunet.net/tietoa/kommunikointitaulu)

STORVIK-SYDÄNMAA, S., TALVENSAAARI, H., KAISVUO T. & UOTILA, N. 2012. LAPSEN JA NUOREN HOITOTYÖ. HELSINKI: SANOMA PRO OY.

TERVEYSKYLÄ. 2017. TIETOA SAIRAALAN LEIKKI- JA NUORISOTOIMINNASTA. [VERKKOSIVUSTO]. [VIITATTU 16.10.2021]. SAATAVANA: [HTTPS://WWW.TERVEYSKYLA.FI/LASTENTALO/PERHEILLE-JA-KASVATTAJILLE/SAIRAALAN-LEIKKI-JA-NUORISOTOIMINTA/TIETOA-SAIRAALAN-LEIKKI-JA-NUORISOTOIMINNASTA](https://www.terveyskyla.fi/lastentalo/perheille-ja-kasvattajille/sairaalan-leikki-ja-nuorisotoiminta/tietoa-sairaalan-leikki-ja-nuorisotoiminnasta)

TERVEYSKYLÄ. 2019. NÄYTTEENOTTO. [VERKKOSIVU]. [VIITATTU 19.5.2021]. SAATAVANA: [HTTPS://WWW.TERVEYSKYLA.FI/TUTKIMUKSEEN/ENNEN-TUTKIMUSTA/LAPSI-POTILAANA/N%C3%A4YTTEENOTTO](https://www.terveyskyla.fi/tutkimukseen/ennen-tutkimusta/lapsi-potilaana/n%C3%A4ytteenotto)

TERVEYSKYLÄ. 2018. LÄÄKKEETÖN KIVUNHOITO. [VERKKOSIVU]. [VIITATTU 19.5.2021]. SAATAVANA: [HTTPS://WWW.TERVEYSKYLA.FI/KIVUNHALLINTATALO/SY%C3%B6P%C3%A4KIPU/SY%C3%B6P%C3%A4KIVUNHOITO/L%C3%A4%C3%A4KKEET%C3%B6N-KIVUNHOITO](https://www.terveyskyla.fi/kivunhallintatalo/sy%C3%B6p%C3%A4kipu/sy%C3%B6p%C3%A4kivunhoito/l%C3%A4%C3%A4kkeet%C3%B6n-kivunhoito)

TERVEYSSPORTTI. EMLA 25/25MG LAASTARI. [VERKKOSIVU]. [VIITATTU 16.5.2021]. SAATAVANA TERVEYSSPORTIN TIETOKANNASTA. VAATII KÄYTTÖOIKEUDEN.

TERVEYSSPORTTI. EMLA 25MG/25MG PUUDUTE-EMULSIO. [VERKKOSIVU]. [VIITATTU 19.5.2021]. SAATAVANA TERVEYSSPORTIN TIETOKANNASTA. VAATII KÄYTTÖOIKEUDEN.

TIKOTEEKKI-VERKOSTO. EI PÄIVÄYSTÄ. KOMMUNIKOINTITÄULUT JA -KANSIOT. [VERKKOSIVU]. ESPOO: TIETOTEKNIikka- JA KOMMUNIKAATIOKESKUS TIKOTEEKKI. [VIITATTU 19.5.2021]. SAATAVANA: [HTTPS://TIKOTEEKKIVERKOSTO.FI/APUVALINEIDEN-SAATAVUUS/KOMMUNIKOINTITÄULUT-JA-KANSIOT/](https://tikoteekkiverkosto.fi/apuvalineiden-saatavuus/kommunikointitaulut-ja-kansiot/)

TUKILIITTO. EI PÄIVÄYSTÄ. VAMMAISEN LAPSEN OIKEUDET. [VERKKOSIVUSTO]. [VIITATTU 17.10.2021]. SAATAVANA: [HTTPS://WWW.TUKILIITTO.FI/TUKI-JA-NEUVOT/PERUS-JA-IHMISOIKEUDET/VAMMAISEN-LAPSEN-OIKEUDET/](https://www.tukiliitto.fi/tuki-ja-neuvot/perus-ja-ihmisoikeudet/vammaisen-lapsen-oikeudet/)